

det offentlige serviceudbud finansieres ved brugerbetaling, idet betalingen modsvarer af tilsvarende ydelser. Det hidtidige niveau for omfordeling af indkomster vil som udgangspunkt være det samme.

Hvis der ikke er en direkte sammenhæng mellem den øgede brugerfinansiering på bestemte ydelser og forbruget af disse ydelser, kan der dog ske en omfordeling mellem forskellige grupper i befolkningen, selv om det samlede niveau for skat og offentlige ydelser er uændret. Virkningen på forbrugsmulighederne kan trække i begge retninger afhængigt af, hvem der betaler mere, og hvem der modtager mere service.

Da højindkomstgrupperne betaler mere i skat end lavindkomstgrupperne sammenlignet med de ydelser de modtager, vil en skattefinansieret udvidelse af den offentlige produktion derimod betyde, at indkomstfordelingen bliver mere lige. Jo højere skatter, jo mere omfordeling til gunst for lavindkomstgrupperne. Dette gælder uanset om det er afgifter, kommune-, bund-, mellem- eller topskattesatsen, som hæves.

Det modsatte gør sig gældende, hvis øget brugerbetaling anvendes til at sætte skatterne ned. Her vil indkomstfordelingen blive mindre lige som følge af den mindre omfordeling via skatterne. Det vil derfor ikke være muligt at foretage en sådan ændring af finansieringen af den offentlige sektor og samtidig bevare en uændret omfordeling af indkomster og forbrug.

Indretningen af brugerbetalingen er imidlertid ikke kun et spørgsmål om at få en passende fordeling af indkomst og forbrugsmuligheder ved at regulere på andelen af det samlede forbrug, som finansieres over skatterne. For nogle ydelser er det en selvstændig politisk målsætning, at forbruget får en vis størrelse. Den offentlige støtte til uddannelse er et eksempel. Denne støtte er langt fra kun motiveret ud fra fordelingsmæssige overvejelser, men er også begrundet i, at den enkelte uddannelse har en samfundsmæssig værdi udover, hvad den enkelte forbruger er villig til at betale på kort sigt.

Noget tilsvarende gør sig gældende på f.eks. sundhedsområdet. Ud fra etiske hensyn er det afgørende, at alle har lige adgang til sundhedsydelser, og at det derfor ikke er betalingsevnen, som bestemmer forbruget. Det er velfærdsforringende for hele befolkningen, hvis en del af befolkningen ikke har adgang til eller af økonomiske årsager fravælger kvalificeret lægehjælp i tilfælde af sygdom.

På disse og andre områder er det derfor hensigtsmæssigt, at det offentlige finansierer og dermed yder tilskud til forbruget. Tilskuddet kan i praksis variere. Ved sygehusydelser er der f.eks. næsten 100 pct. skattefinansiering, mens andelen af brugerfinansiering på kulturområdet er væsentligt højere.

Den demografiske udvikling i årene fremover vil medføre, at de offentlige udgifter ved det nuværende udbud af velfærdsservice vil blive øget. Hertil kommer, at der over tid uden tvivl vil blive efterspurgt nye velfærdsydelser. Det vil stille krav om, at finansieringen løbende overvejes, når der opstår efterspørgsel efter nye velfærdsydelser eller eksisterende ordninger udvikles, som følge af en større modtagerkreds. Fordelingen af privat finansiering og skattefinansiering vil i den sammenhæng skulle afgøres i hvert enkelt tilfælde og ud fra en række hensyn.

På den ene side kan hensynet til lige adgang tilsige, at efterspørgslen skal imødekommes med skattefinansierede tilbud, hvilket vil indsnævre indkomstforskellene yderligere. På den anden side vil højere skatteprocenter kunne reducere det nuværende finansieringsgrundlag gennem øget skatteflugt til udlandet, mindre tilskyndelse til at arbejde og mere sort arbejde og skatteundragelse.

Ved et højt skattniveau kommer arbejdsudbuddet således under pres af to årsager. Høje marginalskatte mindsker arbejdstiden, da den enkelte får mindre ud af de sidste arbejdstimer, mens omfordelingen til fordel for lavindkomstgrupperne gør det mere attraktivt for personer med høje indkomster at bo og arbejde i udlandet. Det skal dog understreges, at skattniveauet kun er en af mange faktorer, der vil påvirke denne beslutning, og at skattniveauets betydning for valg af bopælsland indtil nu fremstår som meget beskedent. Betydningen kan dog vokse over tid.

Det nuværende skattniveau muliggør næppe større stigninger i skattefinansieringen. Derfor sigter den økonomiske politik efter at nedbringe den offentlige gæld og renteudgifter meget betydeligt, inden antallet af ældre vokser mærkbart. Dermed undgås det, at de demografiske forskydninger i sig selv kræver fremtidige skattestigninger. Set i forhold til en yderligere stigning i efterspørgslen på de offentlige serviceområder er det nødvendigt med en fortsat udvikling og fornyelse i den offentlige sektor, som sikrer, at der løbende foretages en prioritering,